Một năm. .	6 $ 00		6 $ 90	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	9 $ 00				
Các làng và											
Các công-sở	»		8.00	8.00	8.00	9.00	»				
Sáu tháng. .	3.00		3.50	3.20	3.20	3.50	4.50				
Ba tháng . .	1.50		1.75	1.60	1.60	1.65	2.25				
Một tháng. .	0.50		0.60	0.55	0.55	0.60	0.75				

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

One seule insertion. . . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Muốn làm nên cần phải thế nào?

Voltaire tiên-sinh nói rằng: «Làm nên thành-công là do: 1° ở cái *tài-năng*; 2° ở sự *lao cần*; 3° ở sự *may rủi*. Ý nghĩa câu danh-ngôn ấy tỏ ra rằng muốn việc ở đời, con người ta làm nên là nhờ ở tài-năng trí-tự. Người tài-năng trí tự kém thì nhờ có công phu luyện tập mà làm nên công-nghiệp. Lại có kẻ gặp may mà thành đạt chứ không có tài-năng trí tự và cũng không phải lao-cần chi mấy. Đứng vào địa-vị một nhà luân-lý-học mà nói thì ba điều ấy không có giá-trị như nhau. Ta phân tách ra từng điều bàn cho thêm rõ rệt cái ý nghĩa câu danh-ngôn của nhà triết-học ấy và để xem nên theo điều nào cho được thành công.

1° Thế nào gọi là tài-năng? Là một cái tài trời phú cho con người, ta thường gọi là thiên-tài. Con người ta có thiên tài, thì ngay từ thuở nhỏ đã phát lộ ra. Vì dụ người có tài về văn thơ, ngay từ lúc nhỏ tuổi ưa nghe văn, ưa làm văn, kịp đến khi khôn lớn xuất khẩu thành chương. Như *Victor Hugo* tiên-sinh khi chưa đến hai mươi tuổi đã làm một tập thơ để dự vào cuộc thi thơ của hội Hàn lâm Pháp mở. Chỉ vì lúc bấy giờ ngài chưa có danh tiếng gì, nên *không ai* biết đến tập thơ ấy. Như *Louis Bouilhet* tiên-sinh khi còn nhỏ tuổi, nam xem thơ, thích đàn hát, đến khi khôn lớn là một nhà ái-sĩ nổi danh về những vở kịch và thi ca ngài đã soạn. Xem truyện nước nào thấy được *Hưng-đạo* lên 5, 6 tuổi đã biết làm thơ, bày chơi đồ hàng trận. Sau trở nên một người có tài kiêm văn võ. Vua *Bình tiên-hoàng* thuở nhỏ chăn trâu cho chú rồi trẻ mục-đồng bẻ cỏ làm lâu cơ, tỏ ra khí phách một nhà võ-sĩ, về sau gây dựng nên cơ-nghiệp để vương rực rỡ. Ngay như dương-thời, ông *Guynemer* thuở nhỏ tuy người yếu ớt mảnh dẻ mà có chí-hướng về máy-móc. Kịp đến khi lớn là một phi-tướng tru-danh lập được nhiều công trạng to tát. Nền thuật lại những truyện kim cổ đông tây thì những bậc thiên-tài không biết bao nhiêu mà kể. Người có thiên tài về nghề họa gồm ba nét bút về nên bức tranh sơn-thủy rất là tinh-thần. Bảo người không có thiên tài về nghề ấy về bức tranh như thế thường phải hàng ngày hàng tháng mà nét bút vẫn không có tinh-thần. Có một người thuở nhỏ đi học chỉ thấy vẽ vào các trang giấy trong vở, về sau là một nhà danh-họa. Phàm chung con người đã có thiên-tài mà chí-hướng về nghề nào cứ để tự-do theo nghề ấy, chớ nên bắt ép tập nghề khác vì e rằng cưỡng lễ Tạo-hóa thành ra hư hỏng mất một người có tài. Thế mà có người vụng suy muốn trái lẽ tự nhiên, nên sinh đời chật vật lưu dung không thành công-nghiệp gì cả. Vì dụ người tài năng không sánh, không tên học tập dân địch; người không có khiếu về khoa toán-học cho nên theo về khoa học ấy. Nếu cưỡng với cái tài-năng của mình, sau cũng không thành danh không toại, lúc bấy giờ mới phàn nàn đổ cho tại số! Những người ấy đã không thành công nghiệp, khi luống tuổi khó theo nổi nghề. Bởi vậy cha mẹ tây tài của con mà cho chuyên học một nghề cho thích-hợp với chí-hướng của nó để sau này cha đào được chức-vụ ở xã hội. Về chẳng cái hoàn-cảnh cũng có một phần quan-hệ với việc chọn nghề cho con trẻ vậy.

2° Vì sao con người ta phải làm lụng? Một là vì nghĩa-vụ đối với nhân quần xã-hội, hai là vì sự nhu-khẩn của bản-thân mà con người phải lao-động. Ư mà Tạo hóa sinh ra con người ta là để lao-động. Loài cầm thú, con ong cái kiến còn làm việc, huống chi là con người. Người ta không làm lụng gì sao cho bằng muôn vật? Người ta không có công-phu làm lụng sao phát lộ ra được cái tài năng ấy? Người ta có tài-năng, nếu không luyện tập để mở-mang ra thì tài-năng ấy là vô giá-trị, khác nào như hòn ngọc không có công-phu mài-trác, hòn ngọc ấy là không quí. Nên chi trời đã phú cho con người có tài-năng, cần phải ra công cố sức luyện tập. Một người kia vốn khéo tay, một người bạn có mắt tinh đời biết rằng nếu người này có công luyện tập thì thành tài. Bạn bè tìm nơi cho học tập. Quả nhiên người ấy trở nên một nhà mỹ-thuật. Cách đây vài năm, người ta nói rằng ở nước Pháp có một người mục đồng những ai khi rảnh công việc lấy gỗ chạm trổ những con gia-súc. Chủ-nhân ông xem những con vật chạm vào gỗ ấy biết người ấy khéo tay, mới tìm thầy cho học để mở mang tài-năng trí-tự. Buổi sơ đầu người ấy lấy công việc làm khó, nhưng vì có chí-hướng về nghề ấy, nên càng ngày càng khéo. Hai người mà ta mới thuật chuyện đó tuy có thiên-tư, nhưng nếu không gặp được người chỉ bảo cho để mở-mang ra thì phải trải bao nhiêu cái tài-năng mình ra: có thiên tư nếu không có công phu học tập, thì có cũng như không vậy. Một người ưa nghe đàn địch thế mà không chịu học cung bực, tài nào biết được nghề đàn với địch. Kể lười biếng có bao giờ làm được cái gì nên thân ở đâu. Bởi vậy, nói rằng kẻ khéo thiên-tư cho lao-cần cũng có thể thành công được. Nếu hai người thiên-tư khác nhau, người thiên-tư kém chịu làm lụng nên thành đạt trước người kia. Chuyện con rùa rẽ và con thỏ của *La Fontaine* tiên-sinh mình-chứng lẽ ấy. Về thế công những người chịu khó làm việc thành tài là thường vì có làm lụng luôn mới càng thêm tinh-xảo. Thế mà chẳng về đường trí-học cũng vậy. Gu *Démosthène* là một nhà diễn-thuyết đại tài về thời xưa. Lúc thứ nhất lên chốn diễn-đàn nói không trôi chảy — Cụ nói lắp! — làm cho cả lọa cười rầm lên. Cụ phải một phen thất bại; cụ về nhà luyện-tập nói hàng mấy năm trường. Sau cụ lại đến nơi diễn-đàn ấy, lần này trở đi, thì những người khi trước chế nhạo bấy giờ lại đều hoan-nghênh ngợi khen. *Buffon* tiên-sinh nói rằng: «*Cái tài chẳng qua là có kiên-tâm mà nên*».

3° Nói cho phải, có khi thành công là nhờ ở sự may rủi, nghĩa là gặp được thời-vận mà làm nên công-nghiệp. Như *Augustin Thierry* tiên-sinh vì gặp may xem muốn sách «*Martyrs*» mà phát lộ ra cái biệt-tài về khoa sử ký. Sau tiên-sinh là một nhà biên chép sử-ký trứ-danh. Vì đi vua *Bonaparte* không gặp may có anh tên là *Lucien* giúp việc thì đánh đổ sao được chính-phủ, rồi lập được nghiệp đế-vương? Lại nói ngay như người mục-đồng nếu không gặp may có người chỉ dẫn cho thì suốt đời chỉ chạm trổ vào miếng gỗ, khi nào trở lên một nhà mỹ-thuật được? Có kẻ đi thi gặp may được bài cũ mà trúng được lộc giật được giải. Sự may rủi có, nhưng không tùy ở lòng người. Anh chàng kia đi khắp bốn phương, trong trí chỉ mong gặp may để làm nên phú-quí. Chung quy không gặp may, tay không vẫn hoàn tay không. Đi chán, khi trở về thấy bạn chẳng khôn ngoan hơn mình, chỉ vì số tốt gặp may làm nên cửa cao nhà rộng mới biết sự may rủi không thể cầu được.

Ta xem như vậy đủ biết rằng con người ta làm nên, một là nhờ ở tài-năng trí-tự, hai là vì có công làm lụng, ba là có khi nhờ ở sự rủi may. Chiết-trung mà bàn muốn làm nên phải tự xét mình xem có tài-năng hay không. Nếu kém tài-năng phải gia công cố sức làm lụng, vì rằng tài-năng đã kém nếu không có công-phu luyện tập thì sao cho thành công được. Còn như sự may rủi chớ nên quá mong, qua tin, vì đời người đã mấy khi gặp may. Phải, vạn nhất mới gặp may, chứ như tài năng thông-minh làm người ai cũng có, nhưng kể ít người nhiều, duy chỉ có g'a công cố sức thì mọi người ai cũng có thể được.

Vậy, ai muốn làm nên trước hết phải có lao-cần.

Trương Thanh-Trai

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 22 Février 1923

Cuộc hội-nghị của Pháp Bỉ

Ngày hôm thứ tư, tại bộ ngoại vụ, có đặt tiệc khoản-đãi M. Theunis thủ-tướng nước Bỉ. Có nhiều quan thượng-thư Pháp đại-tướng Foch và quan đại-sứ nước Bỉ và M.Peretti dự tiệc.

Buổi chiều hai quan tổng-trưởng Pháp Bỉ hội-nghị với nhau. Hai ngài thương-nghị về các vấn-đề trong hai nước Rhur: **Việc vận-tải, việc tiền-tệ.** Hai ngài hợp ý với nhau rất nhiều vấn-đề.

Ngày hôm thứ hai, quan Giám-đốc tài-chính Bchweisguth có trình bày về công việc phải bộ tài-chính tại hai nước Rhur.

Việc thợ mỏ đình-công tại nước Pháp

Theo như lời hội-đồng liên-hiệp quyết-nghị thì thợ thuyền đình-công lại trở lại làm việc.

Quan thượng-thư bộ Công-tác Peyronnet, để bán với phái-bộ của hội liên-hiệp thợ mỏ về việc tăng lương nhu-trí cho thợ mỏ, và tăng tiền trợ cấp cho vợ góa thợ mỏ.

Xứ Gia-nã-đại với nước Pháp

Thủ-tướng nghị-viện xứ Gia-nã-đại đã ưng chuẩn bản giao-ước thương mại với nước Pháp.

Việc trú binh trong hạt sông Rhur

Hiện binh trong hạt sông Rhur không thay đổi, các phương-sách mới thi-hành xem chừng đối với nhân-dân đã có thiện-quả, nhưng còn bọn quan lại thì vẫn chống cự. Ở Dusseldorf, người Pháp phải chiếm lấy sở Bưu-điện và sở Điện-thoại, vì người Đức đình-công và bảy-hoại cơ-khí. Trong ngày hôm 18 Février, bảy chuyến xe chở năm nghìn năm trăm tấn than đến nước Ý. Ngày hôm 20 Février, có 14 chuyến xe than đem đến Wedau để chở đi các nơi.

Báo *Gazette-de-Voss* có nói rằng được tin cuộc nghị-luận của nghị-viện nước Anh về việc trú binh trong hạt sông Rhur, thì dư luận nước Đức lấy làm chán nản lắm. Báo ấy có nói: Chánh-phủ Berlin nên nhớ rằng M. Bonar Law có hứa rằng ông không dùng một cái thái-độ phản-đối với nước Pháp và ông không có hề nói rằng việc trú binh là một việc không phải và trái với tờ hòa-nghị bao giờ.

Báo *Intransigeant* có thuật lại lời nhà chủ tàu Boston nói rằng tiền không đáng để nộp bồi khoản, nước Đức đáng để cạnh-tranh với thương thuyền nước Hoa-kỳ. Viên ấy lại nói: Cuộc hội-nghị về vấn-đề bồi-khoản này sẽ đặt ở bãi cảng Hamboarg, tàu thuyền đi lại rất phát đạt.

Tại hội-đồng Bồi-thường

Hội-đồng Bồi-thường hội-nghị ngày hôm thứ ba, do M. Barthou chủ tọa. Hội-đồng quyết-nghị rằng ngày hôm thứ tư này thì sẽ nghe lời đại-biểu nước Đức-làm trần-thuyết mọi lẽ về việc Pháp Bỉ bỏ-vi hạt sông Rhur, thì làm ngăn trở cho việc Đức bán than cho nước Hà-lan những thế nào.

Hội-đồng định từ ngày nào các nước được phần về địa-hạt của nước Áo cũ, phải chịu số trái khoản về trước buổi chiến tranh. Hội-đồng hỏi trong một hạn là 20 năm, việc thi-hành cải quyền Đồng-minh được thu các khoản sau này để chi vào số bồi-thường của nước Áo phải nộp cho Đồng-minh.

Các khoản ấy là: 1° Tiền thuế thương-chánh, thuế muối, thuế rừng, thuế công-sản. 2° Tiền thu nhập về việc độc-quyền buôn bán thuốc lá. 3° Các khoản thu nhập khác mà hội-đồng kiểm-duyệt xét ra cần phải lấy để chi vào cuộc trả khoản dài hạn mà cho nước Áo theo như các điều khoản của hội Vạn-quốc đã ưng chuẩn.

Một cuộc thi phi-cơ

Chánh-phủ Tây-ban-nha có mở một cuộc thi phi-cơ ở trường bay Cuatros-Vientos, gần Madrid để kén các kiểu phi-cơ tuần-thám, khu-trục, và phóng pháo dùng trong binh-giá nước Tây-ban-nha. Các phi-hành-gia Pháp dùng các kiểu phi-cơ Nieuport Forman, Blériot, và Spad đều được như ý cả và bay đến nơi trước các phi-cơ khác. Phi-hành-gia Tây-ban-nha dùng một chiếc phi-cơ Bréguet bị nặng vì gặp lúc gió mạnh cánh phi-cơ gập lại.

Việc đất Memel

Tchitcherine có gửi cho chánh-phủ Lithuanie một bức thư tỏ lòi thân-ái của chánh-phủ Xô-viết với nước Lithuanie và có nói rằng nếu nước Lithuanie và nước Ba-lan không ưng thuận thì hội Vạn-quốc không có thể giải-quyết cái tranh-đoạn của hai nước ấy được.

Các tàu chiến của Đồng-minh ở bải-cảng Memel đã rút ra ngày hôm thứ hai.

Nước Ba-lan đem binh cản bước các linh kiểm-lâm đến đóng ở địa-hạt của hội Vạn quốc giao về cho nước ấy. Tại miền cương-giới hiện tình đã yên ổn. Tại khu giữa đất Memel thì quân linh Ba-lan đến đóng ở làng Gydroyeie.

Việc nước Albanie;

Theo như lời các hội-đồng các quan sứ-thần quyết nghị, thì quân linh hai nước Yougoslavie và Albanie đã đến đóng ở các địa-phận giao cho hai nước ấy.

Việc ở Géorgie

Có tin rằng từ khi M. Zinoviefff lới Géorgie, thì ở đấy số người bị bắt lại nhiều hơn trước. Thợ thuyền, các nhà văn-học, cùng các thầy tu bị tổng giam, mà không có giấy kháng-cáo làm sao cả. Những người đi trốn, thì ở nhà phải bắt. Ở Batoum số người phải giam về việc chánh-trị cộng được hơn 500 người.

Bordeaux, ngày 23 Février 1923

M. Delcassé tệ thân

M. Delcassé nguyên tổng-trưởng bộ Ngoại-vụ tạ thế.

Tại Nguyên-lão nghị-viện

M Doumergue trông-coi nghị-trưởng Nguyên-lão nghị-viện.

Bài ca Âu-trí-viên

LXXIII

Ngày ngày chơi Âu-trí-viện,
Mẹ cha còn chạy kiếm tiền nuôi ăn.
Chúng ai chẳng nhủ ngoài sân?
Nghe bà e bảo mấu ăn khuyên răn những lời.
Khi cần thật, lúc rong chơi,
Chơi bời có lúc, nghỉ ngơi có giờ.
Khi nước sớm, lúc quà trưa,
Khi ngồi tựa cửa đợi chờ mẹ cha.

* * *

Chiều chiều đứng cửa trông xa,
Chiều chiều ra đón mẹ cha về cùng.
Mẹ cha tay bế, tay bồng,
Nắng mưa khôn chuyển tấm lòng yêu thương.

Đạo làm con phải kính-nhường,
Phải yêu cha mẹ, phải thương ông bà.
Con thời con mẹ con cha,
Cháu ai mà chẳng cháu bà cháu ông?
Ông bà yên chẳng bết lòng,
Khi bế khi bồng, tấm bánh trao tay.
Ông bà đủ ở riêng tây.
Đi lại hằng ngày, bẩn bạ quản chi ..

* * *

Cậu mợ, chú bác, cô dì,
Mâm đào một giọt kể chi xa gần.
Gặp đâu chào hỏi ân cần,
Vui vầy sum họp ái ân một nhà.

* * *

Anh em càng khắc ruột gà,
Ở sao trên thuận dưới hòa là hơn.
Cũng đừng tranh khéo, tranh khôn,
Cũng đừng suy thiệt quản hơn người cười.

. . . . . .

LXXIV

Trong vườn ấu-trĩ xem ra,
Những cây trăm tuổi những hoa bốn mùa
Các hoa loài khác sánh đua,
Giống cây thơm nhất chẳng thua hoa nào.
Người yêu qui báu biết bao,
Gặp nhời dinh nỏ xăng sao qui quyền.
Nhiều người cần phải cần tiền,
Được hoa được quả mới yên chất lòng
Có bao nhiêu cũng công công,
Giống cây đắp nắm đã bòng nhiều ra.

LXXV

Trời cao-kia với đất dầy,
Ai sinh Ấu-trĩ-viện này cho ta?
Ta đi khắc mọ khắc cha.
Cũng là đồng đất con nhà Lạc-long.
Cụ thay cha mẹ khôn cùng!
Ơn thay xã-hội có lòng dạy nuôi!
Mẹ cha đi ngược về xuôi,
Mà ta nhờ đặng ơn người chăm lo.
Thân ta đã được lớn to,
Lại nhờ dạy bảo dẫn đo mọi đường;
Dạy cho đạo nghĩa cương thường,
Dẫy là đức-dục, về đường nhân luân.
Dạy cho sạch sẽ ai quên,
Dẫy là thể-dục về phần vệ-sinh.
Dạy cho điều ích, sự lành,
Dẫy là trí dục để thành thân sau.
Cỏ thân ta phải lo âu,
Rày tay thơ-ấu, mà sau trưởng thành.
Con đường liền lộ thênh-thênh,
Phải nên dự định hành trình sau kia:
Nào khi vào chốn đình-vi,
Phụng thờ cha mẹ trọn nghì thảo thân.
Nào khi ra chốn hương-thôn,
Cùng nhau thương ái tương thân mới là
Bè, ta lo việc thân gia,
Lớn, ta gánh việc nước nhà hai vai,

Nghèo, ta đắp đổi hôm mai,
Giàu, ta giúp đỡ muôn người lấy công.
Trai sao trọn đạo hiếu trung
Gái sao phụ-tắc phụ công đỉ điểm.
Một thân quan-hệ trăm chiều,
Trăm chiều quan hệ đỉ vào thân ta.
Bây giờ lên bảy lên ba,
Bây giờ ấu trĩ sau là thành nhơn.
Đội ơn cha mẹ tày non,
Đội ơn nhà nước nhờn non cao.
Bằng nay thành trạch đỉ dào,
Trong khuôn chữ tạo ta nào dám quên
Anh em hỡi bạn thiếu niên.
Thiếu niên ta phải gắng khuyên mới là.

LỜI ĐÀN BÀ

Đoàn-thiên thi-thoại

Đọc báo *Trung-Bắc tân văn* số 1703 có mục thơ sách hỏa của cô Uyên-Phương Phạm-thị-Lan làm hai bài, buộc phải lấy danh mục tiêu-thuyết trong hai thứ báo *Đông-dương-tạp-chí* và *Trung-Bắc tân-văn* mà làm thôi; bài nguyên tác đọc từng câu, lời lẽ tao-nhã nghe cũng êm ái. Song hai thứ hai thời trùng đi hai vận tỉnh, không hợp với thi-pháp một tí, vậy xin trích họa một bài thứ nhất để mua vui cùng chị em, kẻo nữa lỉnh lợt trong chốn ngâm-dân, người ta coi vào như «*Hình-đoàn tị diện*» thành ra không đáng, mà nếu để họa lại, thời phải nên thông hiểu nghĩa lý ý tứ của nguyên-xướng làm sao, mới có thể họa được, thế là cầu cơ chỉ mong-đỉ cho kỳ; nay hai bài đều không đỉ cả, để tự ý ai muốn nói gì thì nói, miễn sao đỉ vẫn đủ câu và có các danh mục tiêu-thuyết là đủ, thật là cho phép rộng rãi thái quá, thiết tưởng thì nhơn xưa nay chưa bao giờ có cái hạn lệ như vậy. Cách làm thơ cũng có một cách gọi là «*Thi vô đề*», thì cái thể làm thơ vô đề lại càng khó lắm, vì thơ vô đề là thơ diễn tình, hoa nguyệt phong hoài bất thầy, ý tứ phải thâm thúy, thác-từ phải bóng bẩy, trong cái tình-cảnh có không, không có, khiến cho người ta mơ màng tự nhận ma biết, chớ không chỉ rõ ra như các lối thơ vịnh vật, như thơ đỉ điểm, và những lối thơ vô đề toàn không hợp với tư cách chị em mình làm mà chơi bao giờ, vì nói những tiếng phong

Hội Khai-trí tiến-đức mở cuộc đấu-xảo mỹ-thuật

Hội Khai-trí tiến-đức định mở một cuộc đấu-xảo mỹ-thuật để giúp cho các nghệ khéo nước Nam chấn-hưng lên và gỡ lấy lỗi đẹp của các tay thợ giỏi đời xưa.

Cuộc đấu-xảo này là đấu-xảo các mỹ-nghệ có thực-dụng, vì Hội Khai-trí tự nghĩ rằng về cái kiểu nhà đẹp, chế cái đồ dùng khéo cũng thuộc về mỹ-thuật như chạm pho tượng hay là vẽ bức tranh vậy. Thế nào gọi là mỹ-thuật? Mỹ-thuật là chế ra một cái đồ gì phải sang nghỉ cho thành-thực, phải diễn tả cho khôn khéo, phải định cho rõ ràng để ấy dùng để việc gì và chế tạo làm sao cho xứng đáng với việc ấy, lại phải kén chọn cái vật liệu gì mà làm cho được thật xứng-đáng. Nói tóm lại thời một cái đồ gì, muốn cho có thể gọi được là đồ mỹ-thuật, phải làm thế nào cho không thêm không bớt được tí gì, nếu thêm hay bớt thì nó giảm mất cái hình-dung ý-tứ đi. Bởi thế nên chữ tượng-trưng cực tỏ-điểm nhiều là đẹp đau, thường có khi làm rầm mất quá lại mất cả cái vẻ điển-hình mà làm giảm mất tinh-thần đi.

● Tuy Hội Khai-trí định mở riêng cuộc đấu-xảo này cho những tay thợ khéo trong nước, nhưng không phải những tay mỹ-thuật đại-gia không được dự và những bức họa, những pho tượng không nhận đâu. Nhưng lời thiết nghĩ rằng đỉ nào cũng vậy, nước nào cũng vậy, gây nên một nền mỹ-thuật có đặc-sắc phần nhiều là ở công-phu những thợ-thuyền mà ra. Thử trông ra nhà nông ra các nước Đông Tây, mà xét xem những đỉ mỹ-thuật rất thanh, có phải phần nhiều là ở các nghề thực-dụng trong dân-gian không? Vậy thời cuộc đấu-xảo này phải lựa lọc lấy những đỉ giản-dị để coi, nhưng hình-thức phải cho công-xảo và phải cho thiết-thực với sự thường dùng. Ở Bắc-kỳ là cũng như ở Đại-pháp và ở các nước, lúc đầu bao giờ cũng phải lựa-lọc như thế. Vậy thời nào là những tay thợ khéo trong nước, nào là các công cai ông phó các nghề, nên gắng sức mà chấn hưng cho các mỹ-nghệ ở xứ này! Nên tỏ cho bọn tân-tiến cũng nay biết rằng: *nhất nghệ tinh nhất thân vinh*, và ở đỉ không gì qui bằng làm được cái đỉ hay đỉ khéo.

Ngày nào mở đấu-xảo và kỳ-hạn bao nhiêu, sau này Hội sẽ công-bố, nhưng hiện nay ai muốn đấu-xảo và định đấu-xảo gì, xin cho Hội biết trước, hoặc có hỏi hàn gì xin cứ viết thư cho Hội.

Bùi Khai-trí thường-thư

nguyệt vơ vẩn thì bọn nam-tử họ cười là người lẳng xao, về lại làm thơ phải có đề, để câu thơ đông đề mà làm, chớ không thì nói mông-mênh quá, mỗi câu đỉ mỗi đường, mất hết phép tắc. khỏi, thừa, chuyển, hiệp, còn chỉ là thị vị thi thô.

pháp lên khánh-thành các công dẫn thủy nhập điền. Quan Toàn-quyền đã gửi gấy mời các quan đại-biểu và các ông chủ nhật-trình Tây Nam lên dự lễ trọng thể ấy và sáng mai xơi cơm sáng tại tòa công-sứ Vĩnh-yên.

thành phố tạ cũng còn nhận được danh-thiếp gửi đến, mà có lẽ ở các tỉnh cũ sẽ vậy. Chắc thế nào tổng thiết lộ mất nhiều. Nếu vậy thì từ rày sẽ có ai đám gửi danh-thiếp vào ngày tết nữa. Người ta nói rằng ở đồng về tội lăng mạ lẫn nhau. Tòa Thương thẩm y án.

Bắt nạt kẻ dưới.—Tên Nam-sản Đình Vĩnh-ấn phụ tá Dương-v Điểm là lý trưởng một làng tả và 10 đồng về tội đánh một người trẻ tuổi đình lên là

Ngạch một-thám.— M. Ng nhiên-Bá, đội một-thám, được nghỉ 29 ngày.

Ngạch cảnh-sát. — MM. Vũ-Phàng và Ng-v-Đỉnh, nguyên cựu binh, đều mông bổ đỉ đỉ quản ngạch cảnh sát ở Vĩnh-an. Niên bổng mỗi

cuống của nó mà tránh, thành ra bị nạn, vì cái bánh xe dọ ai xoay lại đang khi xe chạy, đến nỗi bật tung ra, rồi cái xe cũng bị úp sấp xuống ruộng mà hai vợ chồng ông Guibot cùng ở trong xe, còn hai người tài-xế thì hai vợ đỉ bị bắn ra ngoài xe, may

Do Thư viện Quốc gia Việt Nam thực hiện với sự tài trợ của Quỹ Phát triển Khoa học và Công nghệ Quốc gia (Nafosted) (Tư microfilms của Sài Gòn)

trong một bài làm câu, hay là bốn câu, ý tứ phải chân đáo; trong một câu hay chữ, bốn chữ trên phải niêm với ba chữ dưới, hoặc hai chữ trên, bất cứ về danh mục gì, nhưng đã dùng vào thời phải liền với nhau chữ dưới thành một đoạn, nhiễm hẳn câu thơ mới không bệnh, ấy thế mới gọi « Bắt đi tức bất ý ».

Than ôi! làm thơ là khó lắm, cổnhơn đã có câu: « Đàm bả dụng dị thuyết công thi », lại có câu: « Tác thi nan, bình thi vưu nan ». Tôi là người chỉ đây mà dám lạm bàn cách làm thơ; song là, cách làm thơ có phải bẩy nhiêu là đủ đâu, đây chẳng qua là nói riêng về một lối thơ tiêu-xảo làm chơi đó mà thôi, cho nên tôi xin góp một vài lời thiển cận giải bày cùng bạn gái, tôm lại là ý tôi số đi nói có ba điều: 1 Làm thơ tất phải có đề và giữ cho khỏi lạc đề 2 Trùng-vận, xuất vận, thất vận, thất luật là thi già chi tối kị, 3. Làm bài thơ ra, hay dở mặc dầu, nhưng cốt làm sao phải có nghĩa lý cho đủ, đã là người làm thơ, vẫn biết, điệu làm thơ đối với ngày nay cũng chẳng có ích gì cho đời, nhưng mà đã muốn cách phong nhã tiêu-khiển, thì phải nên biết rằng: nghề chơi cũng lắm công phu.

Bài thơ họa lại như sau này:

Khuê tứ

(Đúng cách lập câu danh-mục tiểu thuyết)

« Giọt nước ngành dương » ngỡ sắc không,
Này « gương sen phấu » cũng anh-hàng.

Truyện «Tê-lê-mặc» in chưa mấy,
Sách «Việt-đi-nh» giống lạ lùng.
«Lấy hiếu làm trinh» còn nặng nhẹ
«Thấy vàng tối mắt» hết riêng chung.
«Nữ nô cứu chúa» thương cho kẻ,
«Bề ái dầy vơi» phụ lắm lòng.

Đạm-Phương nữ-sử Huế.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 23 Février này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f. 80.

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 23 Février 1923*: 3%, 58,97 — 4%, 1918 81 80 — 5%, 1915 1916 74.50 — 5%, 1920 89 25. — 6%, 1920 87.17.

Việc khánh-thành máng nước Vĩnh-yên. — Đến sáng ngày mai, hồi 6 giờ 15 sẽ có một chuyến xe-lửa riêng từ Hanoi đi Vĩnh-yên để quan Toàn-quyền, quan Thống-sứ và các phái-viên của Nghị-viện Đại-

từ ngày 30 tết!

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Buổi chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đi ra 4 giờ, trừ chủ nhật và ngày lễ. Phòng riêng người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3662

Sở pháo-thủ đốt thử pháo. — Đêm chiều thử bảy 24 này, hồi 6 giờ rưỡi Pháo-thủ sẽ cho đốt thử những thứ pháo thăng thiên ở ngoài bờ sông. Những thứ pháo ấy nguyên là để dùng làm đầu hiệu ban đêm, nay sở pháo-thủ kiểm soát lại thì cho đem đốt thử xem có tốt hay không.

Tòa Thượng-thẩm. Hôm qua tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này:

Tiêu tiền thuế. - Tòa Nam-án tỉnh Nam-định phạt tên Đỗ-thế-Mỹ một tháng tù án treo về tội thu tiền thuế của giáp rồi tiêu đi không nộp cho lý-trưởng và bắt phải bồi số tiền thuế là 209 p. 40 trả bằng giáp. Tòa Thượng thẩm y án.

Em đánh chết anh — Một thôn vi tên Phạm-văn-Ba là thợ nề làm lỗi người anh tên Phạm-văn-Kục mắng bảo tên. Ấy tức mình cầm ngay con dao chặm một nhát vào bụng máu chảy ra nhiều rồi chết ngay. Tòa Namán tỉnh Nam-định phạt tên Ba 5 năm khổ sai và trước dân quyền. Tòa Thượng-thẩm giảm tội xuống 3 năm tù và có giữ dân-quyền.

Ăn cướp. — Tòa Nam-án tỉnh Bắc-ninh phạt tên Phan-lãi-Vận 1 năm tù và tù ăn cướp vì sau khi mất cướp bắt được tên ấy với khẩu súng ở đầm Tòa Thượng-thẩm y án.

Bánh hàng. — Tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt tên Trần-văn-Trí tức Tỵ 15 ngày tù và 10 đồng về tội hành hung và ném phân vào nhà một người đàn bà tên là Thị Lan. Tòa Thượng-thẩm y án.

Lăng mạ hội-đồng hương-chính — Tòa Nam-án tỉnh Ninh bình phạt tên Nguyễn-Thuyết 5 đồng về tội cây thế trước tòa linh khố đỏ không thèo luật cải-lương, lăng mạ hội-đồng hương chính. Tòa Thượng-thẩm y án.

Đánh nhau — Tòa Nam-án tỉnh Sơn-tây phạt tên Chu-thị-Nguyệt 3 đồng về tội đánh một người đàn bà khác tên là thị-Trang bị thương và bắt phải bồi 3 đồng cho người bị đánh. Tòa Thượng thẩm y án.

Lăng mạ lẫn nhau. — Tòa Nam-án tỉnh Nam-định phạt tên Ng-thị-Day 2 đồng và tên Vũ-v-Tương 1

NHÀ CHIẾU BÓNG PALACE

CHIỀU CHUYỆN

OTHELLO de Shakespeare

3530

Phái-bộ của Nghị-viện Pháp tại Hà-thành. — Sáng hôm nay các phái-viên đi thăm các phố An-nam, nhưng chỉ có vào xem mấy hiệu buôn của ta ở hàng Bồ và hàng Bạc.

Buổi chiều thì các ngài lên Bắc-cầu xem nhà máy giấy và tối hôm nay thì dự tiệc tại phủ Toàn-quyền.

CÓ ĐẤT MUỐN BÁN

Một khu đất tại bờ sông (Quai Clémenceau) ước độ 880 thước vuông, có cả xưởng bán hàng nữa.

Ai muốn mua xin hỏi tại số 8, phố hàng Bát cũ (Rue Vieilles des Tasses) Hanoi.

3638

Danh-thiếp ngày tết. — Kỳ thay! tết đã lên, hôm nay đã là mồng 8 rồi, mà các danh-thiếp gửi từ trong cấm đến nay nhiều người vẫn chưa nhận được. Từ mồng 3, mồng 4 đến hôm nay, ngày nào những người trong

mà ông nắm lấy cái giấy đó của tôi. Còn bỏ tôn-ông!

Đạt-ta-nhan đã gọi đến tên ra như vậy, là có ý nại đọa đấy, mà Côn-bé không lấy làm sợ lòng, lại cầm tờ giấy giơ giang lên mà rằng:

— Sao nay rồi ông sẽ biết..

Đạt-ta-nhan tay giằng ngay lấy tờ giấy, rồi nói to lên rằng:

— Ô! Tôi biết lắm chứ, Côn-bé tôn ông ạ. Tôi có cần chi mà phải chờ đợi.

Nói vậy rồi Đạt-ta-nhan liền bỏ tờ giấy vào trong túi.

Côn bé la lên rằng:

— Tôn-ông, Tôn-ông!... Sao lại bỏ cái cường-ngạnh thế-đoạn thế!

Nhà ngự-lâm đáp rằng:

— Nào thế! Từ giờ phải nên cẩn thận với nhà bình chứ! Thôi kinh tôn-ông nghỉ lại!

Rồi đó Đạt-ta-nhan chế nhạo ngay vào giữa mặt « quan Thượng-thư hậu bổ » mà đi ra.

Côn-bé lẩm bẩm rằng:

— Người này rồi sẽ hãm mộ mình đây. Mình bắt đắc dĩ mà phải đề cho hắn đi như vậy thật là khá tiếc vô cùng.

Hành-trình

Sáng hôm sau, ở nhà Ba-lăng-sê, Đạt-ta-nhan dậy sớm, không đánh

thức ai cả, lấy xách một cái va-ly, khẽ rón bước đi xuống cầu thang, rồi ra ngoài chồng ngựa tự đóng lấy ngựa, đoạn rồi lại khép cửa chuồng ngựa và cửa hàng lại, lên ngựa thẳng thắng ra đi về phía Bơ-tan.

Kể từ khi bắt đầu chép truyện đến giờ, thì có lẽ lần này là lần thứ năm mươi mà cái con người mình đồng đa sắt fy đã bỏ cửa bỏ nhà, bỏ chủ-nợ bỏ mụ ra đi, để cầu công danh và cầu lấy cái chết. Nhưng một cái ngẫu là cái chết, thì xưa nay nó vẫn đặt lùi trước người fy, dường như nó khiếp sợ mà không giám xúc phạm đến, còn cái kia, tức là cái công danh đó, thì mới từ một tháng nay mới thật là có một mối liên-lạc với người fy vậy.

Sở dĩ Đạt-ta-nhan còn dáng-dằng chậm bước, ngoảnh do chỉ vì trong lòng còn đang nghĩ xa nghĩ gần, không hay tại sao mà Phúc kê lại xử với mình một cách lạ lùng như thế. Song đến khi nghĩ được ra rồi, thì giục ngựa đi liền. Nhưng, vẫn đã hay rằng con ngựa truy-phong (zéphyr) vốn là một con ngựa hay đấy, song hay thì hay cũng không có thể đi luôn mãi được. Nên đến ngày hôm sau, thì Đạt-ta-nhan phải để nó lại ở *tỉnh Bắc-sở* (Chartres) ở nhà một người bạn cũ khi trước đã trọ ở nhà

Nguyên có nhà kia có con gái đã bằng lòng gả cho người rồi, mọi lễ đều xong, chỉ hẹn đến ngày fy thì cưới. Ai ngờ nhà trai đương lúc họ hàng linh đình mang lễ vật đến cưới, nhà gái đóng ngõ không cho họ trai vào, im lặng như tờ như không hay không biết. Nhà trai lúc đầu còn đợi, sau bực quá phải kêu cửa mà không thấm dạng gì. Kêu quá! nhà gái cho gia-đình ra trả lời rằng: « Đi trễ giờ không mở ». Nhà trai tưởng thế sớm đến trưa đợi mãi

Hòa 10f, Ng-v-Vy 10f, Đào-v-Hai 10f, Madame Ville 30f, M. Hoàng-ngọc-Hải 10f, Mademoiselle Ng-thị-Hai 10f, MM Đỗ-đình-Nghĩa 5f, Bùi-đức-Thành 10f. Hợi 5f, Ngô-v-Minh 5f, Ba-Sóc 5f, Phan-v-Sỏi 5f Tường-văn-Nho 30f, Toán 5f Ninh 5f Trần-đình-Hợp 5f, Trần-v-Sinh 5f, Ng-v-Tranh 5f, Trần-hải-Trang 10f, Công cộng là 230 Francs

Lĩnh theo giá bạc là 8 f 65 ngày 2 Février được 26 $ 59.

MỚI XUẤT BẢN SÁCH

LUẬN - NGỮ

Của ông cử Dương-bá-Trạc *dịch*

Giá mỗi quyển: 0 $ 20

Ai muốn mua hay là hỏi gì thì xin cứ viết thư cho ông quản-lý nhà in của bản quán là:

Monsieur Bùi-Xuân-Thăng
63, *Rue du Coton, Hanoi*

VIỆC KINH-ĐÔ

Tết nguyên-đán tại trong Triều.

Ngày tết nguyên-đán vừa rồi, quan Khâm-sứ cùng các phái-viên của Nghị-viện có vào yết-kiến Hoàngthượng và chúng kiến lễ đại-triều tại điện Thái-hòa. Phái bộ có thay mặt Nghị-viện chúc mừng Hoàng thượng. Quan Khâm sứ có thay mặt chính-phủ Đại-pháp đọc một bài chúc văn và Hoàng-thượng có đáp từ. Ngài lại ủy quan Khâm-sứ chuyển đệ những lời cảm tạ cùng quan Thượng-thư Thuộc-địa và quan Toàn-quyền Đông pháp.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Gây chân. — Hôm 19 Février này người ta có khiêng đến nhà thương một tên nhà-pha tên là Trịnh-văn-Vịnh bị một bòn đá ở trên cao rơi xuống đương khi mấy tên phạm đang lấy đá ở núi Nhồi, đè phải cẳ chân tên Vịnh làm cho gẫy gập cái bàn-chân, mà xương ống chân thì gẫy làm đôi. Lúc hèo cái chân fy ra thì nghe trong có tiếng sắc sạo binh như xương bị rập nát cả. Hiện nay còn bó thuốc xem mấy hôm ra sao, có lẽ sau phải cắt mới khỏi được.

Cái nạn ô-tô. — Hôm 15 Février hai vợ chồng ông Guibot làm về số đào sông, cùng với một người tài-xế và một người tài-xế phụ, đi xe ô tô nơi con đường thiên-lý đến cây tô-mọc thứ 11 thì gặp một người nhà quê đương ở bên máy đường chạy sang bên kia đường, nhưng đến nơi chẳng lại có ý muốn lộn lại, luống cuống không biết tránh đàng nào; khi fy ô-tô đương đi mà xe đã gần tới, ông Guibot cầm lái có ý muốn tránh người khốn nạn kia, cũng theo sự luống

Con nhà ai? — Người ta thấy một cái xác con trai chừng 2 tháng vứt ở phố Lò-đúc sáng hôm qua hồi 8 giờ.

càng mà đâm vào cái cột đèn ở bên đường, thì ông Guibot bị thương nặng, còn người tài-xế và người phụ thì bị thương nhẹ, thì thật là một cái may ít có lắm vậy. Chắc là bởi cái lòng ông không muốn hại người cho nên trời không nỡ hại ông vậy, là bởi ông cố ý tránh cho khỏi đè phải người nhà quê nọ đột kíe, cho nên mới xảy ra cái nạn fy chứ như kẻ khác cứ cho xe chạy thẳng, thì người kia thật phải chết mà ông đã thoát không bị nạn này. Thế mới biết rằng: « Hoàng thiên bất phụ bạo tâm nhân »

VINH

Hỏa-tai. — Tối hôm mồng năm tết hồi 7 giờ rưỡi ở Trường-thi cháy mất hơn năm-mươi nóc nhà tranh của những người làm công nhà máy xe-hỏa Trường-thi. Tuy giờ không to mà cháy mất nhiều, thế là tại những nhà liền liền tập nhau ra, vì phần nhiều những chỗ có nhà đều về Bắc-kỳ ăn tết, nên có fi người chữa. Xóm ấy lại hiếm nước về xa lính fy nên với rất gần đến không kịp, cháy một hồi lâu, rồi mới thấy vòi rồng nhà máy và lính khố-xanh đến thì cháy đã lớn.

Khốn nạn thay! ngọn lửa ác nghiệt hại biết bao nhiêu người không có nhà cửa ở, khi ăn tết xong, vợ chồng con cái vào đây thì ngồi trông đống tro tàn, nhà cửa đồ đạc cháy sạch sẽ không còn tí gì. May mà không hại đến người, chỉ thiệt hại độ vài nghìn bạc.

VINH, HÀ-TĨNH

Việc mộ binh. — Bản quán được tin rằng: Hội-đồng mộ binh ở Bắc-kỳ mấy hôm vừa rồi nghỉ tết thì từ tháng ba tây này lại bắt đầu vào mộ ở miền bắc xứ Trung-kỳ. Ngày 2 và 3 Mars thì Hội-đồng sẽ mộ tại Vinh, và ngày 5 và 6 Mars thì mộ tại Hà-tĩnh.

Vậy ai muốn ứng mộ thì cứ đến xin với Hội-đồng fy. Bản báo nhắc lại rằng những người ứng mộ phải đem theo một tờ giấy cẩn cước và một tờ nhận thực rằng không phải nuôi gia quyến của mình.

Những giấy fy linh không mất tiền và phải có chữ ký của nhóc dịch sở-tại và chữ ký của quan Công-sứ tỉnh. Niên hạn ứng mộ từ 22 đến 28.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi báo đến chỗ mới, thì gửi cho báo-quán cả giấy quán báo, nhớ lại thế nào thì biên rõ rằng vào đấy, và gửi theo hai hào (0 $ 20) bằng tem cũng được để chi tiêu giấy quán khác.

※ Kể ai không gửi tiền theo thể cứ để nguyên như cũ hoặc phải trả nặng hơn.

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(Dix ans plus tard)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả : Alexandre Dumas

Dịch-giả : Phạm-duy-Cẩn

— Nhưng tôi đây tôi tới lại cần đến tiền của Hoàng-thượng, thì ông tính sao!

— Nhưng thế nào thì thế, ông cũng phải trả lại đây.

— Không có đời thuở nào. Xưa nay tội vẫn thường nghe nói trong kế toán học-khoa, như ông vừa nói đó, thì một người thâu-quĩ tốt chỉ có chi-xuất chứ không khi nào lại có thu nhập.

— Nếu vậy, để tôi đem cái ngân-đơn này vào trình thước bộ, xem Thánh-hoàng ngài truyền phán ra làm sao. Cứ như cái ngân đơn này thì ra ông Phúc-kê bắt day rằng để lấng phí công-ngân mà thôi, mà lại còn chi xuất công-ngân mà không giữ giấy phải-lai nữa.

Đạt-ta-nhan nói:

— Á! Bây giờ tôi mới hiểu tại sao

ĐỒNG-HỒ

đeo tay kiểu vuông

BỌC VÀNG,

BẢO HÀNH 10 NĂM

Máy chạy tốt nhất hạng

Mặt sứ kim có chữ đe quang

Giá..... 8 $ 50

BÁN TẠI HIỆU:

TOURANE

Ngày tết. — Năm nay trong thành-phố ta đây, thiên-hạ ăn tết thật là to, lại gặp được lúc trời tạnh nắng, trông quang-cảnh rất nên vui vẻ.

Tiếng pháo từ tối ba mươi cho đến tối mồng ba không lúc nào ngớt, mà nhất là vào độ sáu đêm giao thừa đấy, rạng ngày ngoảnh ra, thì nghe rõ nhứt có định tai, để thường xưa nay chưa có năm nào nhiều pháo

YẾT-THỊ

SỞ BINH-LƯƠNG HOA-THỊ

NAM BẮC LƯỠNG-KỲ

Sở Binh-lương Hoa-thị hiện bây giờ có cần mộ linh thân nguyện về những hạng có nghề-nghiệp như sau này:

Lính thợ-lợi (ước chừng 12 người). Lính làm bánh và say bột,

CÁC CUỘC ĐI XEM

SĂN-NHIÊN

Tối thứ sáu 23 Février 1923

LONG, HỔ TRANH CÂU

Tối thứ bảy 24 Février 1923

ĐỀ-THÍCH HIỀN LINH

Máy chạy tốt nhất hàng
Một vẻ kim có chất đẹp quang

Giá ..... 8 $ 50

Bán tại hiệu :

A. PERROUD (Nhà xanh)

39, Phố Paul Bert. — HANOI

2009

Người ta cần dùng nhiều thợ và coolis để làm việc tại mỏ than Đông-triều.

Hỏi tại : Công-ty Quảng-yên ; số 2, phố Francis-Garnier, Haiphong. Ở Thái-bình và Nam-định thì nói viên thuyền quyền cho bản báo.

3538

HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN :

Chữa bệnh đau ngực, tạo phổi, ho khan, hồ-hi-vi, văn vân ; người ta thường mắc phải trong mùa nóc.

Thư đến nguyên : 1 $ 75 một lít, 0 $ 90 nửa lít.

Xuất : 0 $ 10 một lít, dùng những 12 ngày.

Bán tại hiệu Bào chế MONTÈS số 54, phố Tràng tiền, Hanoi.

Độ này tiết giời thay đổi thất thường có nhiều người ốm!

Nhất là bệnh Grippe (sốt ho-cúm). Đau khắp cả thân-thể, cảm-đầu, sốt-ho, đau cổ họng, đau ngực ; nếu không biết cách chữa những chứng ấy thì chết người như chơi ! Nếu ai phải bệnh ấy, nên đến Bản-hiệu hoặc gửi thư mua 6 viên CẢM-TIPTS ANTIGRIPPE. Giá bán 0 $ 60 một lọ, uống trong 24 giờ sẽ thấy khỏi bệnh. Thuốc này đi cam được với sự người ! Ai đã biết cũng khen thần-hiệu.

Bán tại hiệu Bào chế MONTÈS số 54, phố Tràng tiền, Hanoi.

Tiếng pháo từ tối ba mươi cho đến tối mồng ba không lúc nào ngớt, mà nhất là vào độ rạng đông giao thừa đến rạng ngày nguyên-đán, thì nghe rõ nhứt có đinh tai, để thường xưa nay chưa có năm nào nhiều pháo bằng năm nay vậy ; cứ hơn bù kém, so những nhà đốt với bọ chục bạc với những nhà đốt giảm ba đồng, thì e khi phí tổn đến bạc vạn chớ không phải là ít lời chi. Ai thứ lắng tai cho kỹ mà nghe thì trong mười phần tiếng pháo tàu, pháo Quảng nam ta cũng có lạch tạch được một vài, mà quái nhứt là những nhà dùng pháo ta, thì phần nhiều là nhà ít xa cả. Tiếng pháo ở các nhà đã ồn ào như thế, lại ồn thêm những tiếng trống trong sắc đầu bài chói, xen lẫn với tiếng hò bài và tiếng pháo đốt mừng trong các chợ những khi bài tới nơi, thành ra cả ngày cả đêm rền rền rĩ, không biện ra là tiếng gì. Bài chói năm nay cũng thiệt là nhiều hơn năm ngoái.

Còn như cờ bạc thì xem chừng như có kém, mà chỉ kém có một bữ sắc đỏ, là vì tay đại thổ chứa tri-danh, năm nay không ở đây nữa, cho nên nói là kém ; chứ như các thứ chơi xuân khác : xì lác, các tê, tứ sắc v. v. thì có năm nào thua năm nào, ngày nào thua nhiều nào ; chỉ có khác nhau một điều là ngày dưng còn hơi lo tại một chút sao cho bằng ngày tết được sát nhau một cách tự do.

Cách ăn mặc năm nay trẻ cũng sang hơn năm trước nhiều lắm.

Thấy cái tết nhứt vui vẻ giàu có như thế, ai cũng sắm sửa lòng mừng, trông làm sao cho cảm nào cũng được thái bình phong nắm.

Khi hậu ngày tết năm nay thiệt là trái tiết lắm, sướt hai hôm mồng một, mồng hai, từ 9 giờ sáng đến 2 giờ chiều, trời nắng như nung như nấu, lại thêm có gió nồm phe nam rất là nồng nực khó chịu. Đến độ bốn năm giờ, thì sấm sét đùng đùng tối nỗi đặt ấm lắm có lác đác được lì bợ mưa đông mà ngó cũng chẳng bổ ích gì cho nông-vụ cả. Cứ như khí tết lấy thì mùa tháng ba năm nay chưa nghỉ đến ra thế nào, hiện nay thì giá gạo đã trèo lên độ 0 $ 80 một sạ rồi, các nhà phú quí phong lưu, mong lo về sắm tết, chắc e cũng chưa nghỉ đến điều ấy vậy ; tưởng đáng lo thay !

QUẢNG-NGÃI

Một cách chấn-hưng sự buôn bán. — Hôm 23 tháng chạp năm ngoái, quan Công-sứ có xướng lên một cách chấn-hưng sự buôn bán cho hàng tỉnh, là ngài mở ra một cuộc bán đấu giá tại trường Pháp-Việt, ngài để mình sức cho các phủ huyện phải thông-sức cho nhân dân trong hạt đều biết, hễ ai có hàng hóa và vật liệu gì dư dụ muốn bán hay có mà chưa bán được thì cứ hôm ấy đem đến trường có quan tỉnh chứng kiến bán đấu giá cho, để khỏi phải cái hại ế-ẩm và thua lỗ.

Hôm ấy các quí quan và qui phu-nhân, các quan Nam, và mọi người đến mua bán đông lắm. Quan Công-sứ có diễn-thuyết trong hồi lâu. Nhưng hiềm vì buổi mới và lại dân ta chưa thực hiểu rõ sự lợi lợi ấy nên những đồ hàng đem bán còn ít lắm, chỉ có mấy thứ như bít tất, áo chẽn, *den* là của tụi con gái bé mà bà lớn Công-sứ dạy làm trong hẩy lâu, các thứ ấy bán có phần tinh khéo nên chỉ bán trong vài giờ là hết ngay.

Cái mỹ-ý của quan Công-sứ thực đã tỏ ra một cách rất cần-cụ-yên về sự mưu lợi ích cho dân tỉnh, thực đã đáng nên ca tụng và tán mộ, mừng lắm thay ! Mong rằng từ năm nay trở đi năm nào cũng có cuộc đấu giá ấy, thì các nhà buôn bán trong tỉnh sẽ được ích lợi nhiều vậy.

Đàn dân mất vợ ! — Sự hi-n nhân là một sự quan-hệ cho người đời, lấy được hạnh mà chọn dâu thờ rể, bà phải là hàng-hóa đâu mà lấm người thường nài thách giá cho cao, đòi tiền cho nhiều, ấy để làm kế vì ngu dại tham lam như thế, khiến cho sự đáng nên vui mừng tốt đẹp lại thành ra cái ác họa thù-oán phân-ly, thời giá mua ấy biết bao giờ cho trừ được !

Ngày 13 tháng chạp năm ngoái đây nhằm ngày tốt, nên ngày ấy xung quanh tỉnh này cũng được bầy tám cái đám cưới, đám nào cũng được yên lành vui vẻ cả, pháo nổ rượn mời, vui thú lạ đường. Chỉ thương thay cho cái đám cưới ở dưới Cửa-đông, đã không được vợ mà lại còn bị thọ nhục.

Số là có một người đàn ông ở làng Nho-Mộ, tổng Nho-Mộ, huyện Mộ-Đức, năm nay ngoài 30 tuổi, vợ chết đã được 3 năm, nhưng vì nhà nghèo, không có tiền cưới vợ, nên cứ phải ở vậy mà nuôi con. Thấy người ấy tuy nghèo mà có tính chăm chỉ làm ăn, nên có người đem lòng thương mến, muốn gả con gái cho, nhưng vì nhà nghèo, không có tiền cưới, nên cứ phải để dành dần dần, đến năm nay mới có đủ tiền cưới vợ. Hôm 23 tháng chạp, nhằm ngày tốt, nên người ấy làm lễ cưới vợ, rước dâu về nhà. Khi rước dâu về đến cửa, thì có một người đàn bà ở đâu không hay không biết, đem một đứa con gái nhỏ đến đặt ở cửa, rồi bỏ đi mất. Người ấy thấy vậy, không biết làm thế nào, phải cho người đi tìm người đàn bà ấy, nhưng không thấy đâu cả. Thế là người ấy phải ở vậy nuôi con, chứ không có vợ nữa.

Cái cảnh ấy thực là đáng thương, mà cũng là một cái gương cho những người đàn ông nghèo, không có tiền cưới vợ, nên cứ phải ở vậy mà nuôi con.

Sổ lạc quyên Âu trị viện

Bà Ng-thị-Lan tức Tổng-Cầu Nam-định 30 p ; Bà Đức-thịnh 10 p.

Mấy ông ở bên Pháp gửi về một món tiền 230 francs để giúp vào cuộc Âu-trị-viện là những ông : MM Francois Pacal 20f Radet 5f, Bùi-v-Dương 5f Ng-hiền-Tạ 5f Võ-v-Giáp 5f, Bồ-đình-Tỷ 5f Đặng-v-Tường 5f Soái-v-Nho 3f, Toàn 5f Ninh 5f Trần-đình-Hợp 5f, Trần-v-Sinh 5f, Ng-v-Tranh 5f, Trần-hải-Trang 10f, cộng cộng là 230 Francs.

Lịch theo giá bạc là 8 $ 65 ngày 2 Février được 26 $ 59.

Mấy ông người bản xứ ủng sự tại công-ty hỏa xa Vân-nam ở Amichéou gửi về một món tiền là 43 đồng bạc tàu là những ông : MM Ngquang Trang 10 Đ, Trần-v-Lợi 3Đ Trần-quế-Phương 3Đ, Nguyễn-như-Cương 2Đ, Lê-ngọc Quế 1Đ, Ng-đức-Quang 2Đ, Trương-quân-Thụy 1Đ, Đặng-đình-Long 1Đ. Ng xuân-Viện 1Đ, Trần-như-Bích 1Đ, Ng-văn-Thọ 15Đ, Ng-huy-Lại 1Đ, Ng-ngọc Thác 1Đ, Ng-ngọc-Duy 1Đ, cộng cộng là 43 đồng bạc tàu. Các bạc tàu ra bạc tây 8 p. 60. Còn được 34 $ 40.

Châu Bắc-sơn tỉnh Lạng-sơn. — Nông-v-Đường Thừa-phái châu Bắc-sơn, Đặng-đình Thứ Lý-trưởng xã Vũ-lăng, Lao-v Diện Lý trưởng xã Gia-hòa, Lương-v-Phúc phó-lý xã Gia-hòa, Long-v-Hàm tổng-đoàn xã Gia-hòa, Nông đình-Lực thủ-bộ xã Gia-hòa, Lương-đình-Thanh ký mục Lương-đình-Tập, Dương-hữu-Tơ mỗi vị cũng 0 p 50 Cộng là 4 p 50.

Mấy ông thừ-ký tổng sự tại Đông-pháp Ngân-hàng ở Haiphong cũng 6 p 00.

Cuộc điều-tra về tục-ngữ phương-ngôn để giúp làm một bộ Việt-âm tự-điển

Lời bá-cáo của hội Khai-Trí-Tiến-Đức

Hội « Khai-trí Tiến-đức » mới lập ở bản Vũu-học đình chú trương soạn một bộ tự điển tiếng Annam.

Việc ấy là một việc cần, vì tiếng ta là nay chưa có tự điển nào góp lượm những xưa nay học-giả ngày nay học chữ tây, tiếng nước người có những hơn tiếng nước mình. Ngày nay phàm người trí-thức trong nước ta nếu không có một bộ tự điển Việt Nam là cần-giữ lấy cái tiếng nói của ông cha mình đem để lại. Muốn làm một bộ tự điển cho hoàn toàn, mà nhất là phải sưu-tầm lấy những tục-ngữ phương-ngôn là những lời nói mộc mạc mà thâm-thúy cho biết.

Vậy hội Khai-trí Tiến-đức chúng tôi phải kính cáo cùng quí-vị, nhất là những người già cả trong đám thôn-dã, những người thông-giỏi ở nơi thôn-quê, ở nơi thâm-sơn cùng-cốc, ở nơi hải-đảo, các quí-vị nhớ những câu tục-ngữ phương-ngôn của tiền-nhân để lại, những câu hát ví-dặm, những câu hát ả-đào, những câu hát nói, những câu hát ru con, những câu hát đối, những câu hát thơ, những câu hát phong-dao, những câu hát của các nghề-nghiệp mà có bộ chuyên sự nghiên-cứu về nghề nghiệp ấy, các quí-vị biết hoặc nhớ được câu nào cũng sao nói rõ về cho.

Những tiếng chuyên môn của các nghề (như mộc, thợ nề, thợ chạm, thợ in, thợ may, giồi dệt v. v.), như tên các kiểu do, tên các khu-vực, cùng dai-để tên riêng tiếng riêng về các nghề-nghiệp, xin các nghề trả hồi rõ phân loại-mục và kê tường thích rõ ra cho, thí-dụ như tiếng nhà đó thế nào là cây ta *hật*, tiếng thợ mộc thế nào là cưa là *me* v. v.

Cuộc điều-tra này là thuộc về những tiếng ở trong quốc-âm mà thôi, những tiếng ở chữ nho ra thì không đem phiền các ngài, vì đã có sách-vở có thể tra-cứu được.

Chúng tôi thiết-nghĩ rằng việc làm tự-điển tiếng ta khó không phải ở những tiếng mượn ở chữ tàu, có thể tìm trong « tự-nguyên », « Vận-phủ » của Tàu được, mà khó nhất là ở những tiếng nôm giọng của ta, chỉ bằng ở khẩu truyền mà thôi, thật là « Vô sư vô-sách ». Nếu không có ai sưu-tập lấy ở những người già cả trong đám-giảm thời có một ngày các cụ mất đàn đi hết, không biết tra hỏi ở đâu. Hiện bây giờ có nhiều tiếng ta thường dùng mà không biết rõ gốc-tích thế nào. Thí-dụ như tiếng *phán-vua* (có người nói là *phán-pua*), ai cũng dùng, ai cũng biểu nghĩa thường là « viện người làm, chứng cho mình », nhưng tiếng *phán-vua* ấy ở đâu ra, nguyên-do thế nào, chưa thấy ai giải được rõ. Bây giờ muốn làm một bộ « Việt-âm tự-điển » cho xứng đáng thì mỗi chữ mỗi tiếng, không những phải thích nghĩa thường ra, cũng biết, mà lại phải cứu cho ra cái nguyên-do chữ ấy thế nào.

Việc là việc công-ích, vậy lại có quan-hệ đến cái nghĩa « bảo tồn quốc-túy » là trách-nhiệm chung của cả quốc-dân. Vì chúng tôi mong rằng các bậc quân-tử trong nước sẽ vui lòng giúp cho làm được thành công.

Bản hội đã cử Tổng-thư-ký hội là ông Phạm-Quỳnh, chủ-bút « Nam-phong tạp-chí », để thay ban Văn-học thu-nhận các giấy-má về cuộc điều-tra này. Vậy xin các ngài có thơ-từ gì hay nói hàn gì, cứ viết thẳng cho ông Phạm-Quỳnh, ở nhà hội Khai-trí tiến-đức, Hanoi.

Ngài nào có bụng giúp, hoặc có phí tổn về việc điều-tra, việc biên-chép, việc gửi giấy, xin cứ cho hiết, bản-hội xin chịu. Bản-hội lại đương nghĩ đặt thưởng cho những tập nào có nhiều câu hay và cộp-nhặt có công-phu nhất.

Khai-trí Tiến-đức hội kính cáo

Thuốc lở châu-phách-tán

Thuốc lở châu phách này, rất thơm sạch mát, mà chóng khỏi, bất cứ trẻ con người lớn, làm ra phải lở sâu quảng sâu xương chi chăm cam khoét, thâm lâm ăn tai, thối tai. Các chứng lở ngứa ngoài da, bất cứ khỏi cả, lọ nhỏ giá 0 $ 50, lọ nhỡ giá 0 $ 30, lọ nhỏ giá 0 $ 15, mua buôn nhiều có trừ hoa hồng. Thuốc này về thuốc cao riêng, thuốc cao bạng kinh niên, thuốc bảo thập hoàn, dầu 18 bản-hiệu mới tinh chế ra cả, mà hộ Hồi-chợ Hanoi vừa rồi bán được các thuốc kỳ rất nhiều, sau hàng tạp-hóa và cửa hàng bán nhỏ các tỉnh hiện đã nhiều nơi mua buôn đã bán lẻ. Các nơi đã ấn-định số bán lẻ như sau này : hiệu *Mọc-Bình-Tư*, 136, phố hàng Bông, *Sở bán bán lẻ*, 63, phố hàng Bông, hiệu *Sinh-Đức-Đường*, 62, hàng Bông, nhà in *Đông-kinh Ấn-quán*, 62, hàng Gai, nhà in *Thực-Nghiệp Ấn-quán*, 42, phố Đồ Hành-Khiên, hiệu *Đông-Dương-Tiệc* bán các-tác và hiệu *Vĩnh-Hợp-Thành*, hiệu *Hạnh-Hóa-Đường* bán bác chế hàng Buồm, hiệu *Vạn-Xuân* chụp ảnh, 12, hàng Điếu, hiệu *Vạn Xuân-Đường* tân 12 hàng Trống, hiệu *Thuận-Lợi*, 11, phố Cửa nhà thờ, hiệu *Gia-Long*, 18, phố Tiên-tsin, hiệu *Vĩnh-Lợi-Vinh*, 69, hàng Đồ, hiệu *Quảng-Lợi*, 32 và hiệu *Bảo Hợp*, 37, phố Chợ nhỏ cũ, hiệu *Vĩnh-Xương*, 27, Đồ-trung, hiệu *Phương-Đình*, 100 Cửa gỗ, hiệu *Phạm-xuân-Trang*, 63, hàng Bạc, hiệu *Hưng-Long*, 27, hàng Bát-đàn, hiệu *Hạnh-Nhân-Đường*, 81, và hiệu *Hưng-Thường*, 63, Phúc-kiến, Hanoi, hiệu *Hợp-Hưng-Long*, 23, phố hàng Haiphong, hiệu *Hoa-Sinh-Đường*, 167 phố Khách và hiệu *Quảng-Lợi-Ích* 25, hàng Song Nam-định, hiệu *Vạn An* phố Yên-thế tỉnh Yên-bay, hiệu *Đức-thường* phố Việt trì tỉnh Việt trì, hiệu *Đức-Phong*, 166, phố Đông-thị Hải-dương, hiệu *Phúc-Đường* bán tạp hóa Phúc-yên, hiệu *Xuyên-Chi*, số may áo tỉnh Yên-soạn, hiệu *Sin-Cheong*, 41 Wing lok Hong kong. Các nơi kể trên có bán hộ cả thuốc tiêu và thuốc cảm đông khác nữa, dẫn công biện cả. Xin các qui-khách chiếu cố.

Bản-hiệu VẠN-XUÂN-ĐƯỜNG

85 211, phố Tiên-sin, Bắc-ninh (Tonkin)

Cáo bạch

HIỆU ÍCH-KÝ

Ở Hà-nội, Phố Hàng Giấy, số 88

Mở đã hơn hai mươi năm bán các thứ sách học chữ Pháp, chữ Quốc-ngữ, các thứ chuyện tàu và giấy, bút, mực.

Buôn ở bên Tây, hàng tốt, giá rẻ, buôn bán thực thà đâu cũng biết.

Hiệu có nhiều những thứ này :

1° **Ngòi bút** : *Militaire (răng cưa), Renommée (cánh tiên), Insomparable (vỏ song), Hộp bút 12 ngòi.*

2° **Mực bột,**

3° **Quản bút** : *1° Vệ-sinh (bên Pháp mới chế), 2° Ba dầu đen.*

4° **Bút chì**. *Marquise, Baignol.*

5° **Sổ Bà đầm.**

6° **Bìa ngũ sắc** *(25 và 30 cân).*

7° **Giấy viết** *làm ở bên Pháp, 3, 4, và 5 cân.*

8° **Giấy vẽ** *và sổ croquis,*

9° **Tây** *(dầu bò.)*

10° **Chuyện quốc-ngữ.**

KÍNH KIỂU MỚI

Thứ Kính này deo xưởng mắt, giống xinh đẹp, chất kim trong.

Cọng vàng. . . . . 8 $ 00 cả cước.

Cọng bạch kim. . . . 2 , 50 —

Mùi là Cam ưa dùng.

Bán tại :

TONG-YUNE-TAI

60, Phố Hàng Ngang. — HANOI.

2049

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký tặng Hội Sách Cũ Kỉ Niệm Khai Trương

bán từ tám giờ sáng.

HỠI NHỮNG KẺ ĐAU XƯƠNG

Những sự tán đơn, những tác quá tìm đánh mạnh những tác thở hổng hộc, những tác đau lưng, những tác mạch-máu sưng nước tiểu-tiện đục của các người là điều tại trong máu có nhiều uận. Còn về phần đàn-bà thì nao kinh-nguyệt không điều, nào huyết-bạch, nào nhức đầu cũng mỉ một có ấy cả. Nếu dùng thuốc

Dépuratif Richelet

rất hiệu trong những chứng ấy chẳng những là làm cho xương cốt rắn, mà đau lưng cũng mất lại khỏi cả các bệnh ngoài da như là hắc-lào, lở và các chứng mà bệnh Giang-mai phá ra.

Thuốc này có bán ở các hàng lục-hợp to.

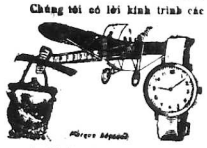

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bè, Hanoi

八廿絲門街潘行內利來寶

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng chỉ trong cần chúng tôi là để chiêu khách, cho nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lên cho đẹ mọi thứ, không kể những đồ vàng bạc thường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân châu, hổ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đủ các thứ thứ thức rất qui, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở cõi Việt-Đông dùng quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, hài, tử bình bằng sứ, vân vân.

Cũng kỳ tân vừa rồi, bản-hiệu lại mới thêm được giám ba tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng-hồ. — Xin các qui-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm vinh-hạnh lắm. Các ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO VA
3023 *Bijoutier, n° 28 Rue des Paniers, Hanoi.*

7, Boulevard Bebillet. — HANOI
3009

Giá mỗi chai chỉ có (0$ 90) chín hào, mà dùng lại được những 12 ngày.

Những ngài nào ở xa nhà ga mà phải chịu nhiều tiền phí tổn cho các phụ trạm de khách hàng, như thế thì thực là đắt cho các ngài quá, vậy chúng tôi trưởng các ngài nên, chớ có đợi nào đi Hanoi thì đến nhà hàng mà chuông ngày giữa phố Trang tiền, số 54, đây chính là nhà ông MONTÈS có bán dầu cả hạng đựng chai và hạng dầu cả viên.

Dầu cả của bản-hiệu thực trong sạch mà mầu nước trông thực là đẹp, giá bán chỉ có một đồng bảy hào rưỡi (1$ 75) một chai lít, chín hào (0$ 90) một chai nửa lít mà thôi

Nay kính
PHARMACIE MONTÈS, 54, Rue Paul-Bert, Hanoi

SPORTSMEN!!

Vous trouverez les

RAQUETTES EXTRA SAIDA
BALLES TENNIS BUSSEY
et accessoires

Chez Société «QUẢNG-HƯNG-LONG»
N° 79, Rue des Paniers, Hanoi
2014

泰 NAM-THÁI 南

26, Quai Clémenceau, 26
(Tức là phố Bờ-sông, số nhà 26)
HANOI

Hiệu tôi có bán gỗ lim cây, gỗ phiến, gỗ gụ, gỗ tạp và các thứ xe sẵn thành-khí, có cả bán ghế làm sẵn bán và có gạch xây tường. Hàng tốt, giá xin tính phải.

NAM THÁI
2021 *Kính-cáo.*

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

RUE PAUL-BERT, HANOI
Hiệu Boda cũ, ở phố Trường-tiền)

Nhân dịp lạc cao, các ngài nên lại hiệu G.M.R. (nhà Gô-đa cũ) mà mua hàng.

Cũng đây sắp bán các thứ giấy cũng bớt tất giá thật rẻ.
2012

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Người bị bệnh giập và bệnh sốt rét thường hay thấy trong mình một nhọc mà lại rất là liu khỏi. Khi bị bệnh thì nhiều mồ hôi, yếu đuối đi, đánh trống ngực, ăn không ngon, ngủ không yên, đau lưng đau mình, khó thở, một nhọc lạ thường.

Chân huyết kém hẳn đi, thì thì nên bổ ngay vào cho chân huyết những chất để lực đi trong khi ốm là chất sắt, như thế mà dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai), thì không còn gì để khỏi hơn nữa.

Uống thuốc ấy hễ vào đến dạ giầy thì tan ngay, không sợ nguy hiểm gì cả. Chỉ trong vài tôm lại thấy khỏe mạnh như thường; những người nào bị bệnh giập mới khỏi, yếu đuối, đau lưng, đau mình, đau dạ giầy, hay đánh trống ngực mà dùng thuốc này thì thấy khoan khoái lạ lùng. Chỉ nên để vài lọ thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) này thì lại khỏe mạnh như thường.

Ở các hàng báo-chế lớn đều có bán cả.
3056

Nhân dịp tết Nguyên-đán An-nam này

TRONG VÒNG CẢ THÁNG FÉVRIER

Các ngài nên nhớ cho rằng:

Hiện nay tại Hiệu Bào-chế CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert (trước cửa hiệu Gô đa trong sang)

đã bắt đầu tặng các quí-khách mua hàng từ 2$00 trở lên mà trả tiền ngay:

Hoặc 1 lọ EAU DE COLOGNE thứ rượu thường hoặc
Hoặc 1 chai VIN TONIQUE RECONSTITUANT số 33,500

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG YÊN-LÝ đi CHỢ MIỄU
Ở ba *YÊN-LÝ* chạy nhà 8 giờ sáng sau khi chuyến xe lên thứ nhất ở Đồng-hới về *VINH*.
Ở *CHỢ MIỄU* (Phố-Qui) đi hồi 1 giờ chiều đến ga Yên-Lý với hộp chuyến xe lên về Vinh và Bến-thủy.

Auto-Postale

ĐƯỜNG VINH VỀ HUẾ
Ở *VINH* đi hồi 4 giờ sáng đến Đồng-hới rồi lập chuyến xe lên thẳng vào Huế.
Ở *ĐỒNG HỚI* ra hồi 8 giờ sáng sau khi chuyến xe lên thứ nhất ở Huế ra.

Công-Ty chúng tôi xin trình qui-khách biết rằng: kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và bành-khách ở ga Yên-Lý về Phố-Qui và Phố-Qui ra ga Yên-Lý. — Ở Phố-Qui có 3 phiên chợ Hiếu buôn bán xầm uất lắm các qui-khách buôn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở tính giá phải chăng.

Các qui-khách đi lại đường Vinh-Đóngha nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên cẻ ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm ấy, xin liệt qui khách đánh giấy thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Hiếu thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Ly gare; mà đường Vinh-Đóng-Hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đóng-hà gare.
2012

số 76

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bỏ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, các Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối diễn-từ, nay xin dịch thành văn nuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Triệu-lân lên kiện đi ngay. Sau *Đỗ man định-quốc* cưỡi ngựa về nhà, đem việc gặp *Triệu-lân* vào rồi thuật cho thân-phụ là *Đỗ man hưng-phục* nghe. Lại nói:

— Ngày nay thái-hậu đã ốm nặng, nằm liệt tại trong cung.

Đỗ man hưng phục nói:

— *Định-quốc* con ơi! Trong triều hôm nay có một việc này: *Cao-lỵ* nữ chủ là nàng *Nam-kim* dâng biểu xin lưu *Bằng-khởi-phượng* ở lại để đợi ngôi thế-tử, và *Doãn-thượng-khanh* ở lại để tu-bổ *quốc-sử Cao-lỵ*. Ta nghe lấy làm mừng lắm vì *Doãn-thượng-khanh* là người cương-trực, nếu hắn về đây thì tất lại bình-vực bọ *Hùng*, tu khó mà tru-lục *được*. Nhưng việc này các quan đại-thần còn can-gián không thuận nghe lời *Nam-kim*, ta lại cứu phải nói với *Mã-thuận*, để nhờ hắn tâu *Phi-giao* hoàng-hậu cho hai người ấy lưu tại *Cao-lỵ* trong mấy năm. Còn việc hôm nay con gặp *Triệu-lân* sao con không xem trong giỏ thuốc ta có sẵn những thuốc độc đó chăng. Nếu không thì có chi lại dễ gió đâm mưa mà đi với như thế.

Đỗ-man định-quốc nói:

— Thân-phụ chớ nên đa nghi. *Triệu-lân* vốn tính ôn-hòa, ra vào trong cung vẫn cùng con thân-mật, không giống như cha con bọ *Hùng* kiêu-ngạo lạ thường. Cha con bọ *Hùng* bề trông thấy con là gọi lên xách-mé, chứ *Triệu-lân* thì bao giờ trông thấy, cũng chắp tay vái chào, mà một điều: « Tướng-quân », hai điều: « Tướng-quân », hai điều: « Tướng-quân ». Cười nói ngọt-ngào, không bao giờ dám lên mặt hoàng-thân quốc-cữu. Vả hắn là em ruột *Phi-giao* hoàng-hậu, khi nào lại vì *Hùng-hậu* mà làm những việc nguy nan

Hai cha con đang nói chuyện với nhau thì bỗng nghe báo có nội-giám *Mã-thuận* đến. *Đỗ-man hưng phục* vội-vàng ra nghênh tiếp, *Mã-thuận* nói:

— Đám kiếm quan thừa-tướng! quan thừa-tướng đã biết việc nàng *Hạng-ngọc-thanh* tự xin đầu giam chưa? Hôm nay đã giao nàng vào ngục-thất rồi. Chỉ sợ để lâu không đem chém gia quyến bọ *Hùng* thì hoặc giả lại sinh biến-cố. Hôm trước thái-hậu có giảng chỉ cấm không được xâm-phạm đến tính-mệnh *Hùng-vương*, ngày nay quan thừa-tướng nên nghĩ kế chi mà tru-lục gia-quyến bọ *Hùng*, nếu không thì ta khó nỗi yên cho được.

Hai người đang ngồi nói chuyện thì có *Đỗ-man-an-quốc* vào. Bấy giờ *Đỗ-man hưng-phục* lại nói với *Mã-thuận* rằng:

— Lão-phu vừa toan vào hỏi ngài thì may sao ngài lại tới đây. Ngày nay sứ thần ở *Cao-lỵ* sắp về, chẳng biết chỉ-ý *Phi-giao* hoàng-hậu nghĩ thế nào, có cho bọ *Hùng* và bọ *Doãn* hãy lưu lại *Cao-lỵ* mấy năm nữa hay không?

Mã thuận cười mà rằng:

— Quan thừa-tướng chớ lo-phiền. *Hiền-cung* hoàng-hậu đã tin thánh-thượng là *Hằng-khởi-phượng* con nhà phản-nghịch, chớ nên lưu lại *Cao-lỵ* mà lại gây cái tai vạ về sau. Nhưng nay không nên nói tỏ ra với, hãy tạm phê-chuẩn cho hắn cùng *Doãn* thừa-tướng ở *Cao-lỵ* trong 3 năm, như thế thì thật « Nhất cử lưỡng đắc » vậy.

Cha con *Đỗ-man hưng-phục* mừng rỡ mà rằng:

— Nếu thế thì còn gì vui sướng cho bằng!

Nói xong, truyền người nhà dọn rượu ở trong thư-phòng, rồi ba cha con *Đỗ-man hưng-phục* và *Mã-thuận* càng nồng nàn chuyện vui. Lại nói chuyện quân thị-vệ giải nàng *Hạng-ngọc-thanh* vào ngục-thất, gọi thẻ-ngục-quan mà bảo rằng:

— Có một người con gái trong đảng phản-nghịch tên gọi *Hạng-ngọc-thanh* tự-nguyện đầu giam, *Tể tướng* truyền cho giam chung ở chỗ *Hùng-vương*, và cấm thẻ ngục-quan không được tàn-ngược, vì nàng là một người con gái tiết nghĩa song-toàn vậy.

Thẻ ngục-quan vâng lệnh, đưa nàng *Hạng-ngọc-thanh* vào, lại cho nàng được đem theo cả y-phục đồ-đạc vào nữa.

Nàng *Hạng ngọc-thanh* ngành lại sẽ bảo tên lão *xương* đứa rằng:

— Nhà-ngươi về nói với phu-nhân chớ lo phiền, nếu ta còn sống thì tất có ngày sẽ đến báo ta.

Nói xong, theo thẻ-ngục-quan vào trong ngục. Tối tăm lạnh-lẽo, ẩm-khí nặng-nề, bốn mặt xa nghe, tỵ-tỷ tiếng khóc, thật là một nơi hắc-ám địa-ngục vậy. Nàng *Hạng ngọc-thanh* trong lòng ngẫm nghĩ, xiết bao những nỗi thảm-sầu.

Thẻ-ngục-quan bảo nàng *Hạng-ngọc-thanh* rằng:

— Nàng đã vào đây, nên phải biết qui lệ trong ngục thất, rồi tôi sẽ đưa nàng vào bài-yết *Hùng vương*.

Nàng *Hạng-ngọc-thanh* hiểu ý, thò tay vào trong mình lấy hai gói bạc vụn trao cho thẻ-ngục-quan. Thẻ-ngục-quan thấy lí mà rằng:

— Nàng *Hạng-ngọc-thanh* ơi! Người ta ở đời, ai làm nghề gì, ăn về nghề ấy. Bọn thẻ-ngục chúng tôi cả thấy mấy mươi người, mà nàng cho hai gói bạc này, còn chia nhau làm sao cho đủ. Nếu không có lệnh *Tể-tướng* thì nàng vào đây sẽ phải chịu trăm đường cực-khổ. Nàng nên biết rằng hai cánh cửa ngục-thất này ai muốn vượt qua, có lý cũng cần phải có tiền, trung-hiếu tiết-nghĩa mà làm gì, chúng tôi đây chỉ biết tiền tài là trọng vậy.

Nàng *Hạng ngọc-thanh* không biết làm thế nào, bất-đắc-dĩ phải tháo cánh thoa cài đầu trao cho bọn ngục tốt. Bấy giờ bọn ngục-tốt mới cười ha-hả, lại đưa nàng *Hạng-ngọc-thanh* đi. Đi đến mấy gian nhà thấp lụp sụp, trong có tiếng người đang tỵ-tỷ than khóc, thật là một nơi hắc-ám địa-ngục vậy. Nàng *Hạng ngọc-thanh* trong lòng ngẫm nghĩ, xiết bao những nỗi thảm-sầu.

— Đây, gia-quyến *Hùng-vương* ở chỗ này!

Nói xong liền mở khóa cửa, rồi mời người vào trước báo cho *Hùng-vương* biết. Lại nói chuyện *Hùng-vương* ở trong ngục, đang ngồi than thở một mình rằng:

— *Hùng-hiệu* này đã từng oanh-liệt trăm trận ở nơi chiến-trường, ai ngờ ngày nay thai-thải ngồi đây, ba trước cùm lim, trăm lần xiềng sắt, những loài giác-nịnh, lại đắc chí mà đem lời mai-mỉa, thỉnh-thoảng xẩn ở cạnh tai. Nếu không được *Ngaiện* tướng-công tâu với thái-hậu cho thì thật hồn đã về chín-suối. *Đỗ man an-quốc* là con đứa lão-gian, lại dùng cái thủ-đoạn tàn-ngược mà đối với 300 gia-binh, khiến chúng đã chết đợi mất hơn trăm kẻ. Trời ơi! đó là cái tội *Hùng-hiệu* này đã làm bại bao nhiêu nghĩa-sĩ. Ta chỉ cần trời một chết để rửa cái tội của ta. Ta chết đã đành, nhưng ta lại làm di-lụy đến hai người thiếu-nữ: một người là con dâu trưởng ta (trỏ *Lương cẩm-hà*), hiện đang hoài-thai, sắp đến kỳ lâm-sản, một người là con dâu chưa cưới (trỏ *Phi-loan* quận-chúa), cũng tỉnh nguyện xin chết theo ta. Ước gì thánh-thương rộng ơn mà tha cho hai người ấy thì ta dẫn chết cũng được bé lòng.

(Còn nữa)

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1778 — MỖI SỐ: 0$02 — NGÀY THỨ BẢY 24 FÉVRIER 1923

Trung Bắc Tân Văn